

B.A. (Part-I) Semester—I Examination
(Modern Indian Language)
PALI & PRAKRIT (Compulsory)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

N.B. : Write answers in medium offered.

सूचना : स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

सूचना : स्वीकृत माध्यम में उत्तर लिखिये।

1. (A) Translate any *one* :

कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा :

किसी एक का अनुवाद कीजिये :

(1) अतीते वाराणसियं ब्रह्मदत्ते रज्जं कारेन्ते हिमवन्तपदेसे बोधिसत्तो कपियोनियं निष्पत्तित्वा नागबलो थामसम्पन्नो महासरीरो सोभगपत्तो हुत्वा गङ्गानिवत्तने अरञ्जायतने वासं कपेसि । तदा गङ्गाय एको सुसुमार वसि । अथस्स भरिया बोधिसत्तस्स सरीरं दिस्वा तस्स हृदयमंसे दोहक उप्पादित्वा सुंसुमारं आह ‘अहं, सामि, एतस्स कपिराजस्स हृदयमंसं खादितुकामा’ ति । ‘भद्रे, मयं जलगोचरा, एस थलगोचरो, किं ति तं गणिहतुं सकिखसामा ?’ ति येन केन उपायेन गण्ह, सचे न लभिस्सामि मरिस्सामि’ति । ‘तेन हि मा भायि, अथेको उपायो’ ति खादापेस्सामि तं तस्स हृदयमंसं’ ति । सुंसुमारिं समस्सासेत्वा बोधिसत्तस्स गङ्गाय पानीयं, पिवित्वा गङ्गातीरे निसिन्नकाले सन्तिकं गन्त्वा एवमाह—

OR/किंवा/अथवा

(2) सकलगामवासिनो आदुधानि गहेत्वा सखं धमेन्ता भेरियो वादेन्ता खेत्तसमीयं गन्त्वा उन्नादसु । गद्रभो मरणभयभीतो गद्रभरवं रवि । अथस्स गद्रभभावं जत्वा बोधिसत्तो पठमं गाथमाह—

‘नेतं सीहस्स नदितं न व्यग्रस्स न दीपिनो ।

पाहतो सीहचम्मेन जम्मो नदिति गद्रभो’ति ॥

गामवासिनोपि तस्स गद्रभभावं जत्वा अट्टिनि भज्जन्ता पोथेत्वा सीहचम्मं आदाय अगमंसु । अथ सो वाणिजो आगत्वा तं व्यसनप्पत्तं गद्रभं दिस्वा दुतियं गाथमाह—

‘चिरमिष खो तं खादेय्य गद्रभो हरित यवं ।

पाहतो सीहचम्मेन खमानो च दूसयी’ति ।

तस्मिं एवं वदन्ते येव गद्रभो तत्थेव मरि ।

वाणिजोपि तं पहाय पक्कामि ।

8

(B) Write a summary of “बक जातक”.

“बक जातकाचा” सारांश लिहा.

“बक जातक” का सारांश लिखिये ।

OR/किंवा/अथवा

Write the importance of “जातक” in Pali Literature.

पाली साहित्यात जातकाचे महत्व सांगा.

पाली साहित्य में जातक का महत्व लिखिये ।

8

2. (A) Describe the subject style of “मिलिन्द प्रश्न”.

मिलिन्द प्रश्न ग्रंथाची विषयशैली वर्णन करा.

मिलिन्द प्रश्न ग्रंथ की विषयशैली वर्णन कीजिये।

OR/किंवा/अथवा

Write the information “Nagsenaa Pravajja”.

नागसेनाच्या प्रवज्जे विषयी माहिती लिहा.

नागसेन के प्रवज्जा के बारे में लिखिये।

8

(B) Write explanatory notes on any *two* :

कोणत्याही दोहोंवर स्पष्टीकरणात्मक टिपा लिहा :

किन्हीं दो पर स्पष्टीकरणात्मक टिप्पणियां लिखिये :

(1) आर्य अष्टांगीक सार्ग

(2) चार आर्य सत्य

(3) मिलिन्द प्रश्न

(4) भिक्खू नागसेन।

8

3. (A) Translate any *two* of the following Gathas :

सालीलपैकी कोणत्याही दोन गाथांचे भाषातर करा :

निम्नलिखित में से किन्हीं दो गाथांओं का अनुवाद कीजिये :

(1) न हि वेरेन वेरानि, सम्मन्तीध कुदावनं ।

अवेरेन च समन्तित, एस धम्मो सनन्तनो ॥

(2) ते जाधिनो साततिका, निर्व्वचं दळ्ह-परक्कमा ।

फुस्नित धीरा निब्बाण, योगक्षेमं अनुत्तरं ।

(3) फन्दनं चपलं चित्तं, दुरक्षमं दुष्टिवारयं ।

उजुं करोति मेघवि, उसुकारो व तेजनं ॥

(4) दूरड्गम एकचरं, असारीरं गुहासर्थं ।

ये चिर्तं सञ्चमेस्सन्ति, नौक्खन्ति-मारबन्धना ॥

8

(B) Write the teaching given in “अप्पमाद वग”.

“अप्पमाद” वगामधील शिक्कवण वर्णन करा.

“अप्पमाद” वग की शिक्षा का वर्णन कीजिये।

OR/किंवा/अथवा

Write the importance of “Dhammapada” in Pali Literature.

पाली साहित्यात “धम्मपदाचे” महत्व लिहा.

पालि साहित्य में “धन्मपद” का महत्व लिखिये।

8

4. (A) Origin and development of Pali Language.

पाली भाषेचा उगम व विकास लिहा.

पाली भाषा का उगम और विकास लिखिये।

OR/किंवा/अथवा

Write vowels and consonant in Pali Language.

पाली भाषेतील स्वर व व्यंजन किती व कोणते ते लिहा ?

पालि भाषा के स्वर और व्यंजन किनने और कौनसे हैं ? लिखिये।

8

(B) Following the identity Tense, Numbers (singular or plural) masculine, feminine of any four :

खाली दिलेल्या चार शब्दाचे काळ, वचन, पुरुष व लिंग ओळखा :

नीचे दिये गये चार शब्द के काल, वचन, पुरुष और लिंग बतायें :

- (1) पठति
- (2) पचामि
- (3) पठन्ति
- (4) गच्छन्ति
- (5) सोचति
- (6) रुधति
- (7) नमति।

8

5. Choose the appropriate option (8 out of 12) :

वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (12 पैकी 8) :

उचित विकल्प चुनिये (12 में से 8)

- (1) तिपिटकामध्ये एकूण _____ पिटक अंतभूत आहेत.
  - (अ) दोन
  - (ब) तीन
  - (क) चार
  - (ड) एकही नाही
- (2) 'जातक' कथांमध्ये _____ कथा आहेत.
  - (अ) जनसामान्यांच्या
  - (ब) परि
  - (क) वास्तव
  - (ड) दन्त
- (3) धर्मपद या ग्रंथात _____ वग्माचा समावेश आहे.
  - (अ) वीस
  - (ब) तीस
  - (क) सव्ववीस
  - (ड) चोवीस

- (4) जातक याचा अर्थ _____ असा केल्या जातो.
- (अ) जन्मकथा (ब) दन्तकथा
 (क) परिकथा (ड) लोककथा
- (5) पाली जातकामधील सर्वच कथा _____ उपदेशावर आधारीत आहेत.
- (अ) भिक्खूंच्या (ब) भगवान बुद्धाच्या
 (क) भिक्खूलीच्या (ड) उपासकांच्या
- (6) चित्रवग्ग अर्थात _____ चे विश्लेषण आहे.
- (अ) चित्ता (ब) धर्मा
 (क) मना (ड) दाना
- (7) थमकवग्ग म्हणजे _____ चा वर्ग होय.
- (अ) गाथा (ब) जोड्यांचा
 (क) संख्यांचा (ड) मनाचा
- (8) नागसेन हे एका _____ चे नाव आहे.
- (अ) व्यक्ती (ब) भिक्खू
 (क) उपासक (ड) उपासिका
- (9) सागल नगरीचा राजा _____ होय.
- (अ) मिलिंद (ब) प्रियसेन
 (क) विरसेन (ड) नागसेन
- (10) धर्मपद हा ग्रंथ _____ निकायातील आहे
- (अ) दिघनिकाय (ब) खुद्दकनिकाय
 (क) मज्जिमनिकाय (ड) अगुत्तरनिकाय
- (11) धर्मपदात एकूण _____ गाथा आहेत.
- (अ) 550 (ब) 423
 (क) 400 (ड) 430
- (12) धर्मपदात एकूण _____ वग्ग आहेत.
- (अ) चोवीत (ब) सव्वर्वीत
 (क) पंधरा (ड) दाहा